

Ukebrev nr. 20/2021

Møte nr.: 2542

Dato: 14.12.2021

Sted: Scandic Hønefoss

Antall deltakere: 11 Gjester: Dagfinn Rian og Geir Salomonsen Referent: Ragnvald Lien

Tema: Noen tanker om innføringen av kristendommen i Norge v/Sevat Lappegard

Midtvinterblotet ble med kristendommen erstattet med feiring av Jesu fødsel. Jol er det norrøne ordet som er beholdt. Begynte ved solsnu 21 desember og ut i januar. Håkon den gode hadde med presteskap, men ble avvist på Frostatinget og av ladejarlen. Olav Tryggvason bygde kirke i Viken og på Moster og Selje, som hadde kloster med St. Sunniva-tradisjoner allerede.

Olav den hellige har i ettertid blitt den kongen som innførte kristendommen. Men prosessen skjedde over tid, kanskje i løpet av en periode på to til tre hundre år. Kongene «satte» kristendommen. Det betyr at det formelle var på plass, som at folk stort sett var døpt i kyststrøka på Vestlandet i 1016, men de holdt allikevel ikke de kristne lovene. Kongen er ikke en misjonær, men en institusjonsbygger som bygger kirker, tilsetter presteskap og innstifter helligdager.

Moster-tinget i 1024 med biskop Grimkjell ga den første variant av kristenretten i Norge. Lovene ble nedfelt i muntlig tradisjon med lovseiemenn og på toppen av loven kom kristenretten. «Bøndene skal halde kristendommen oppe» betyr å holde vedlike kirkebygg, brødfø prester, holde helligdagene, døpe barna og gravlegge i vigslet jord. Det skulle blir slutt på å sette nyfødte barn ut i skogen. Kongen institusjonaliserte på denne måten kirken i samfunnet.

Irene hadde en høyt utviklet skriftlig kultur. Den var særlig knyttet til klostrene.

Nordmennene tok med seg ting hjem og etterlignet. Steinkors i Rogaland og Sogn er keltiske kors med solring i midten. I Hommersåk, Sandnes er det funnet et kristent kors i en grav helt tilbake til 750. På 800-tallet hadde ei kvinnegrav ei form til å støpe kors i. Det viser kvinnes betydning i kristendommen. Vikingene røvet irske treller som var tidligere nonner og munk. De brakte kristendommens fortellinger til Norge. Det var særlig vikingkvinnene som tok til seg dette materialet. Kvinnene står livets mysterier mye nærmere enn mennene på grunn av fødslene. Vikingkvinnene sørget over de barna som ble satt ut i skogen. Kanskje snakket de med trellekvinnene om dette. Er det forklaringen på at forbudet mot å sette ut barn kom tidlig i Gulatingslova? Kanskje var det verdighet som var grunnlaget for at kristendommen fikk fotfeste?